

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 4208

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

7	5	2	6	1	3													
---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Відповідь:

РАСКИДАТЬ	ИСПУГАТЬ
-----------	----------

9	Р	А	С	К	И	Д	А	Т	Ь	И	С	П	У	Г	А	Т	Ь
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Відповідь:

1	2	4
---	---	---

14	1	2	4															
----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконанні завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина I

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) На підставі аналізу емпіричних і експериментальних даних учені зробили переконливі висновки про те, що у людини, основним джерелом інформації для якої є Інтернет, істотно змінюється сприйняття.
(2) Дослідники виявили очевидні зміни у здатності концентрувати увагу і запам'ятовувати інформацію: ця здатність має тенденцію до зниження.

(3) «Природа» читання <...> змінилася: увага людини, яка читає, стала поверхневою.

1

Укажіть речення, у яких правильно передається ГОЛОВНА інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Вчені з'ясували, що у дітей, які отримують основну інформацію з Мережі, змінюється сприйняття, і першими про зміни в здатності концентрувати увагу і запам'ятовувати заговорили вчителі.

2) Дослідники виявили очевидне збільшення здатності концентрувати увагу і запам'ятовувати інформацію у людини, для якої Інтернет стає єдиним джерелом інформації.

3) На підставі аналізу експериментальних даних учені зробили висновки, що у людини, основним джерелом інформації для якої є Інтернет, розвивається синдром «набутого дефіциту уваги».

4) У людей, основним джерелом інформації для яких є Інтернет, учені виявили очевидні зміни в «природі» читання текстів, в здатності концентрувати увагу і запам'ятовувати інформацію, суттєва зміна сприйняття.

5) Вчені з'ясували, що у людини, яка отримує інформацію переважно з Інтернету, змінюється сприйняття: знижується здатність концентрувати увагу, запам'ятовувати інформацію, змінюється «природа» читання.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

як тільки

теж

тому що

аби

хоча

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводиться значення слова ПРИРОДА. Визначте значення, у якому це слово вживається у третьому (3) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

ПРИРОДА, -и,; ж.

1) Все існуюче у Всесвіті, органічний і неорганічний світ. Мертва п. (Неорганічний світ: чи не рослини, не тварини). Жива п. (Органічний світ)

2) Весь неорганічний і органічний світ у його протиставленні людині. Охорона природи. Взаємини людини і природи.

3) Місця поза містами (поля, ліси, гори, водне плесо). Милуватися природою. На лоні природи. Виїжджати на природу (прост.).

4) *перен.*, Чого. Основна властивість, сутність (книжн.).

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

кіломЕтр

курЯтина

навчАння

правОпис

завдАння

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Відвар з її трави вживають при гострих і **ХРОНІЧНИХ** бронхітах.

І дуже добре, що учні ведуть **ХРОНОЛОГІЧНІ** таблиці життя і творчості письменників.

Дехто з учнів захоплюється складанням **ЦИТАТНИХ** планів до тем.

Павло Тичина – незрівнянний майстер умілого, розумного й **ТАКТИЧНОГО** використання елементів народної мови.

Щоб стати гарним педагогом, потрібні, кажуть, не тільки знання, ще й **ТАЛАНТ**.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Молодий юнак заради грошей убив стару жінку.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в утворенні ступеня порівняння прикметника. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

найбільш чесніший

найтепліший

менш свіжий

щонайвужчий

найбільш упевнений

Відповідь: _____.

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильне введення дієприкметникового звороту	1) Бібліотека надає не лише художню літературу і проводить зустрічі з письменниками.
Б) порушення в побудові речення з неузгодженою прикладкою	2) Вкрита золотим розписом скринька привертала увагу десятків, сотень покупців.
В) неправильна координація підмета й присудка	3) У кінотеатрі «Тирасполі» незабаром вийде фільм про всесвіт Роберта Шеклі.
Г) порушення в побудові складного речення	4) Мушлі шепотіли про щось, перебиваючи один одного глухими схвильованими голосами, але слонення ніяк не могло розібрати, про що йдеться.
Д) неправильна конструкція з парними сполучниками	5) Коли мені написали з редакції, але я не подавав виду, що зацікавлений.
	6) Деяких читачів, забувши і втративши хід часу, бібліотекарям доводиться просити покинути заклад після закриття.
	7) Ряд продуктів були не помічені перевіркою, хоча термін придатності у них давно закінчився.
	8) Серед ремесел у тибетців розвиток отримали гончарне, ткацьке, лиття з бронзи і міді, різьблення на камені й на дереві та інші.
	9) У 1920 році, під час радянсько-польської війни, перебуваючи на Мінському фронті, Ейзенштейн познайомився з викладачем японської мови.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) кол..ктив, р..портер, д..хнути
- 2) ком..ндант, д..мократія, т..хенько
- 3) експ..диція, с..натор, с..нсація
- 4) підпр..ємство, канд..дат, опт..мізм
- 5) ст..лістика, бл..скучий, н..бесний

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ..банкрутований, ..сутулений, ..коритися
- 2) ..гвинчувати, ..діймати, ..читувати
- 3) ..близитися, ..сипаний, ..чеплений
- 4) бе..перебійний, ро..пуття, ..хвальний
- 5) ..цементувати, бе..стидник, ..формувати

Відповідь: _____.

11

Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) пот..мянілий, виховател..чин
- 2) повір..те, ган..бити
- 3) тес..ляр, присяд..те
- 4) вос..мий, сердец..
- 5) казкар.., бул..йон

Відповідь: _____.

12

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) зв..язок, повір..я
- 2) дріб..язковий, рутв..яний
- 3) дит..ясла, Лук..янівка
- 4) без..ідейний, сім..янин
- 5) Св..ятослав, пів..яблука

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Українська пісня!.. Хто не був зачарований нею, хто (НЕ)ЗГАДУЄ її, як своє чисте, прозоре дитинство.

Який митець (НЕ)БУВ натхнений її багатючими мелодіями, її чарівною силою.

Прямую крізь центр містечка, тут непогано, коли більше на вулицях НЕ(МАЄ) нікого.

Пісня завжди житиме між нами від роду і до роду, бо народ без пісні (НЕ)МАЄ душі.

Він жив піснями, ніколи (НЕ)ЗАБУВАВ стежини до рідної хати.

Відповідь: _____.

14

Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

(НІ)ЧОГО нового він не сказав – говорив ТЕ(Ж), що й інші очевидці.

ОТАК(ТО), друже мій, живи, ТО(Й) весело на світі буде.

Я поліз ПО(ПІД) тином, (ПО)ЗА купою гною, мимо гарбузиння, увійшов тихо в темні сіни й спинився.

ЯК(БИ)ТО посіяв вчасно, то й ВРОДИЛО(Б) рясно.

Ледачий ХОТІВ(БИ) все мати, та (НІ)ЧОГО не робити.

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Музичні інструменти розподіле(1)і на чотири основні групи: стру(2)і, духові, клавішні та ударні. До стру(3)их інструментів віднесе(4)і гітара, віолончель, скрипка, арфа, кяманча, ситар, саранджі, сямісен.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Усе і це повітря і покручені лози все це мимохить нагадує її щасливі хвилини її життя.

2) Радієш лагідному дневі веселоокому струмкові.

3) На сході золотий ранок ухопився за золоту гичку проміння й витягнув із землі сонце.

4) П'є бджола з долонь у квітів бурштинові краплі-роси і несе п'янке поліття в щільникове стоголося.

5) Ти тільки послухай співає струмок про тебе про мене про небо про квіти про сонячне щастя всміхатися світу...

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Сонце (1) досхочу накупавшись у хмарах (2) і блакитних ополонках (3) струсонуло на сніги вінець проміння (4) і кинуло на небосхил бузкові барви.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Щастя твоє летить (1) і радість твоя розгорнула крила (2) і погожий день обіймає по-батьківському.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Не беріть із зеленого луку верби (1) ні на жовті піски (2) ні на скелі (3) бо зів'яне вона від жаги (4) і журби по зеленому луку в пустелі.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Бува (1) навчають хлопчаків зелених (2) коли в життя виводять із осель (3) що справжнє щастя (4) то синиця в жмені...

Відповідь: _____.

21

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) До Генріха I, короля Франції, через далекі відстані долинула слава про незвичайну вроду й розум доньки київського князя Ярослава Мудрого – Анни. 2) І король, окрилений високими почуттями, відправив у землю Руську своїх посланців, які просили в князя її руки. 3) Згідно зі свідченнями зарубіжних істориків, першого разу Ярослав відмовив французькому правителеві. 4) І лише 1048 року дав дозвіл на шлюб Анни з Генріхом I. 5) І ось у Парижі відбулося весілля. 6) Донька Ярослава Мудрого, коронована в день весілля, стала королевою Франції.

(За М. Слабошпицьким)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

(1) Любов до природи, бережливе ставлення до неї тісно пов'язується з поняттям «Батьківщина». (2) Шанувати природу неможливо без глибоких

знань про навколишній світ. (3)Калина під вікном рідної оселі, тополя на околиці села, лелече гніздо на клуні, жебонлива криничка при перехресті доріг, боброва хатка в тихоплинній заплаві, терпкий запах лісової конвалії – усе це овиди нашого дитинства, наш духовний світ, з яким ми вирушали чи маємо вирушати в життя. (4)Знати, а тим паче берегти ці нетлінні критерії – наш святий і непорушний обов'язок. (5)Людина, котра не освоїла таких духовних цінностей, не перейнялася любов'ю до природи, рано чи пізно стане брутальним споживачем, опліснявіє міщанським практицизмом.

(6)Чи часто ми замислювалися над тим, чому околиці сіл збідніли на лелечі гнізда, призамулилися на видолинках живі джерела, поріділи солов'їні переспіви, зникли галасливі базари чаплинних колоній, рідко почуєш жайворонків? (7)А може, в цьому є і кожного з нас провина? (8)Вирушаючи до лісу, не всі пам'ятають священне правило: корінець боровика ні за яких обставин не можна виривати, а лише підрізати. (9)У пошуках лікарських рослин ми не рідко забуваємо, що висмикувати із землі – навічно позбавляти свого родоводу. (10)Адже розчавлена на квітці бджола вже ніколи не запилить маточку, зрубана на березі верба, яка надійно оберігала русло, вже не стане на дорозі піщовому буревію... (11)Такі не вельми втішні приклади, на жаль, зустрічаються. (12)І безпосередніми винуватцями цього є ми самі, наші сусіди, діти. (13)Звідки виростає, наче чортополох, міщанське споживацтво? (14)Звісно, од нашої байдужості, нашої, м'яко кажучи, неосвіченості, нехлюйського ставлення до природи... (15)Ми іноді годинами можемо розповідати про далеку Амазонку, загадкову Сахару, непрохідні джунглі, проте забуваємо про дніпрові кручі, карпатську смереку, які поруч з нами, про унікальну пам'ятку історії, що заростає бур'яном на околиці села чи міста. (16)А між іншим, культура людини складається з багатьох чинників, серед яких особне місце займає наше ставлення до природи.

(За В. Скуратівським)

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Людина рано чи пізно стане брутальним споживачем, якщо не освоїть духовні цінності.

2) Тільки любов до природи пов'язується з поняттям «Батьківщина».

3) Святий і непорушний обов'язок кожного – знати і берегти нетлінні критерії.

4) Околиці сіл збідніли на лелечі гнізда, і в цьому тільки наша вина.

5) Культура людини складається з багатьох чинників: ставлення до природи, любов до Батьківщини.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) У реченнях 1-3 подано опис.
- 2) Речення 14 пояснює зміст 13 речення.
- 3) У реченнях 6-10 подано роздум.
- 4) Речення 11-14 містять розповідь.
- 5) Речення 4-5 містять опис.

Відповідь: _____.

24

З п'ятого (5) речення випишіть антоніми.

Відповідь: _____.

25

Серед речень 10-13 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою вказівного займенника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

26

«Автор змушує читача задуматися про важливі для кожної людини цінності. Досягається це за допомогою таких тропів, як (А)_____ (нетлінні критерії, святий і непорушний обов'язок у реченні 4), (Б)_____ (збідніли гнізда, призамулилися джерела, поріділи переспіви у реченні 6), та за допомогою синтаксичних засобів виразності: (В)_____ (речення 5, 6, 14, 15), (Г)_____ (речення 6, 7, 13)».

Список термінів:

- 1) гіпербола
- 2) ряди однорідних членів
- 3) епітет
- 4) антоніми
- 5) метафора
- 6) синоніми
- 7) порівняльний зворот
- 8) окличні речення
- 9) питальні речення

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина II

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування). Дайте пояснення до кожного прикладу-ілюстрації. Укажіть смисловий зв'язок між прикладами-ілюстраціями та проаналізуйте його.

Сформулюйте позицію автора (оповідача).

Сформулюйте і обґрунтуйте своє ставлення до позиції автора (оповідача).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.